

AMERICA FOR
BULGARIA
FOUNDATION

РЕГИОНАЛНИ ПРОФИЛИ

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ

2017

И.П.И
Институт за пазарна икономика

regionalprofiles.bg

РЕГИОНАЛНИ ПРОФИЛИ

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ

2017

Общ преглед

regionalprofiles.bg

Десислава Николова | главен икономист

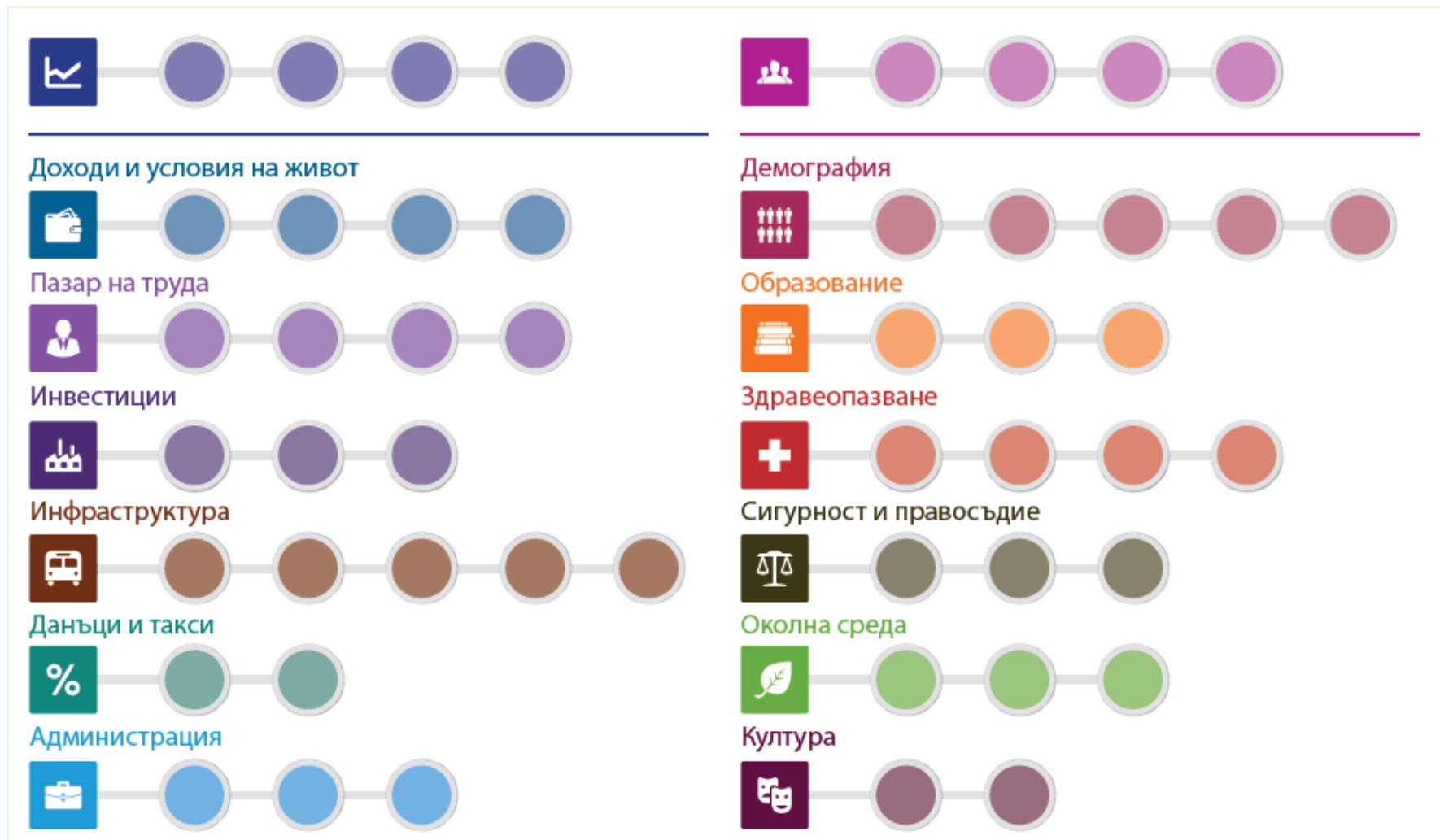

Регионални профили: показатели за развитие

- 6-ти годишен анализ на икономическото и социалното развитие на 28-те области в България
- 65 индикатора, разделени в 12 категории и обединени в “Икономическо развитие” и “Социално развитие”
- Уникални бази данни – достъпни на www.regionalprofiles.bg
- Изследването се изготвя от ИПИ с подкрепата на фондация “Америка за България”

Област Пловдив

Областите с най-силна икономика тази година

Регионални профили: показатели за развитие 2017

Областите с най-силна икономика	Общи причини	Специфични причини
София (столица)	значителни инвестиции ↓	+ много добра оценка за администрацията
Габрово		+ ниски местни данъци, добра администрация
Стара Загора	силен пазар на труда - висока заетост и ниска безработица ↓	+ много добра инфраструктура
Варна		+ много добра инфраструктура и администрация
Русе		+ неголеми местни данъци
	високи доходи и стандарт на живот	

Областите с най-слаба икономика тази година

Областите с най-слаба икономика	Общи причини	Специфични причини
Пазарджик	<p>Ниски инвестиции</p> <p>↓</p> <p>Проблемен пазар на труда</p> <p>↓</p> <p>Много ниски доходи</p> <p>↓</p> <p>Висок дял на бедните</p>	+ незадоволителна оценка на администрацията
Видин		+ ниска оценка за администрация
Сливен		+ малък дял на ползващите интернет
Силистра		+ неразвита инфраструктура и слаба оценка за администрация
Кърджали		+ лоша инфраструктура, слаба администрация

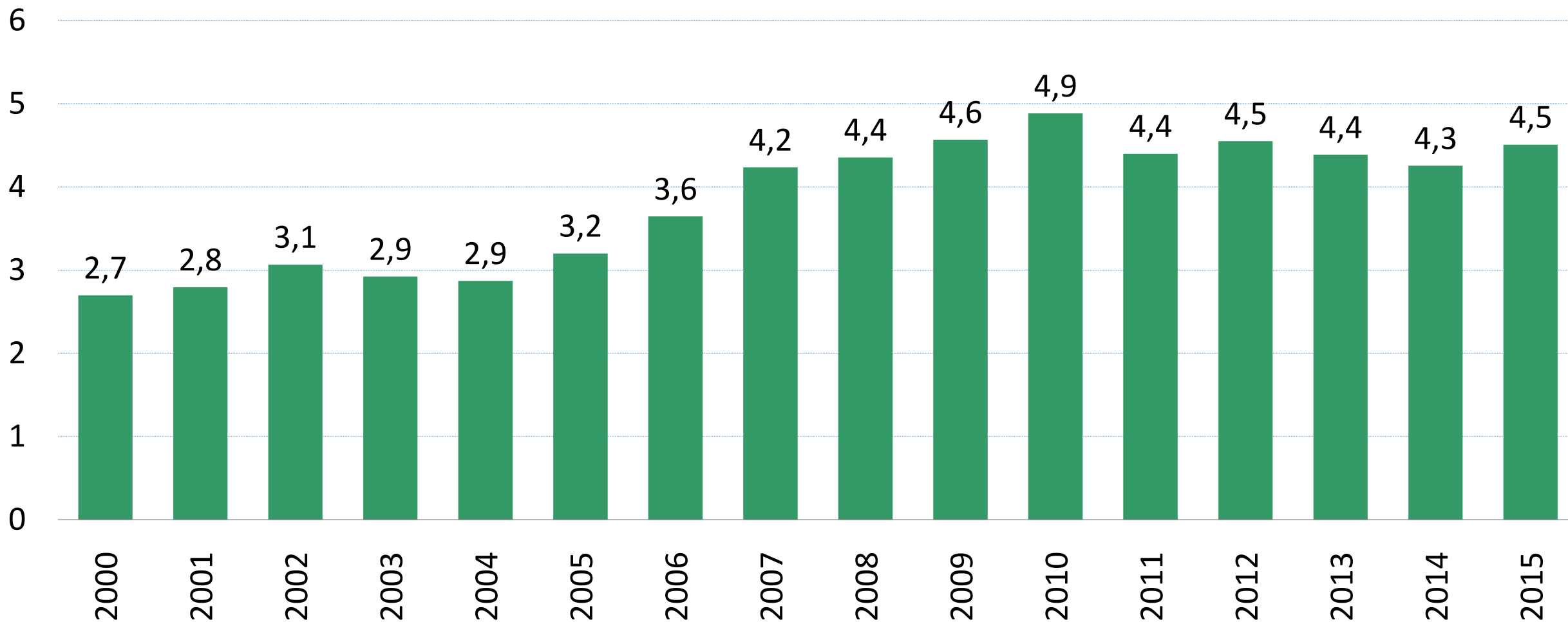

Продължава ли раздалечаването между областите?

- Да – след кратък епизод на сближаване (2012-2013 г.), от 2014 г. отново се наблюдава раздалечаване в благосъстоянието
- За това съдим от стандартното отклонение на БВП/глава, което се увеличава 2014-2015 г. - показва все по-голямата раздалеченост от средните стойности
- Освен това: разликата в благосъстоянието между най-богатата област, столицата, и най-бедната (Сливен) е 4,5 пъти
- Голямото “отваряне на ножицата” при благосъстоянието между най-богата и най-бедната област е до кризата
- Последните години разликата се колебае около 4,5 пъти
- С ускоряването на растежа разликата вероятно пак ще започне да расте

Разлика в пъти между БВП/глава за най-богатата и за най-бедната област за съответната година

Източник: НСИ, изчисления на ИПИ

Икономиката е в подем

- Цялостно оживление на икономиката; реален растеж от 3,9% през 2016 г. и прогноза за 4% през 2017 г.
- В регионите за оживлението съдим от данните за пазара на труда за 2016-2017 г.
- През третото тримесечие на 2017 г. заетите вече са с 212 хил. души повече от дъното през 2013 г. и достигат 3,225 млн.
- Коефициентът на заетост е рекордно висок – 68,5% (15-64 г.) през третото тримесечие на 2017 г. спрямо предишния пик от 65%, достигнат 3-то тримесечие на 2008 г.

РЕГИОНАЛНИ ПРОФИЛИ

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ

2017

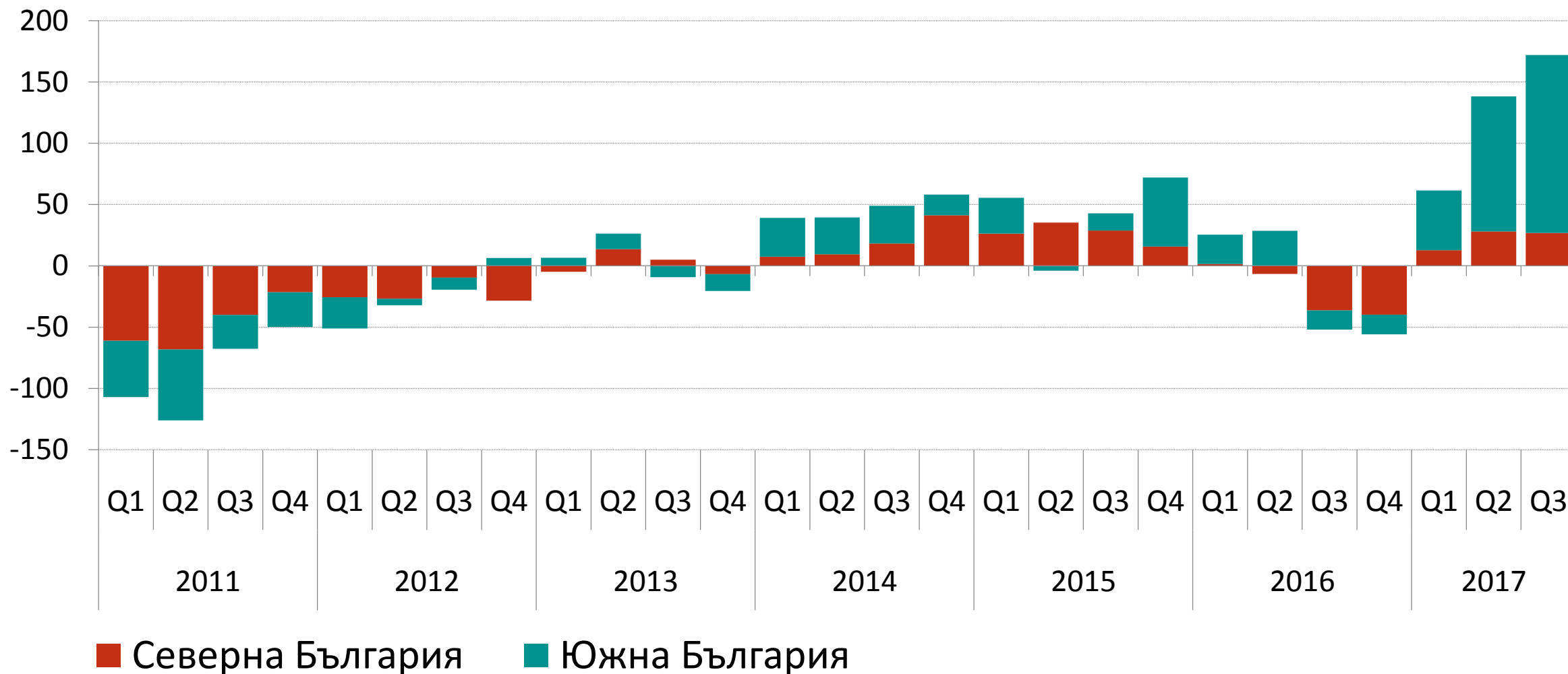
Пазар на труда

regionalprofiles.bg

Явор Алексиев | икономист

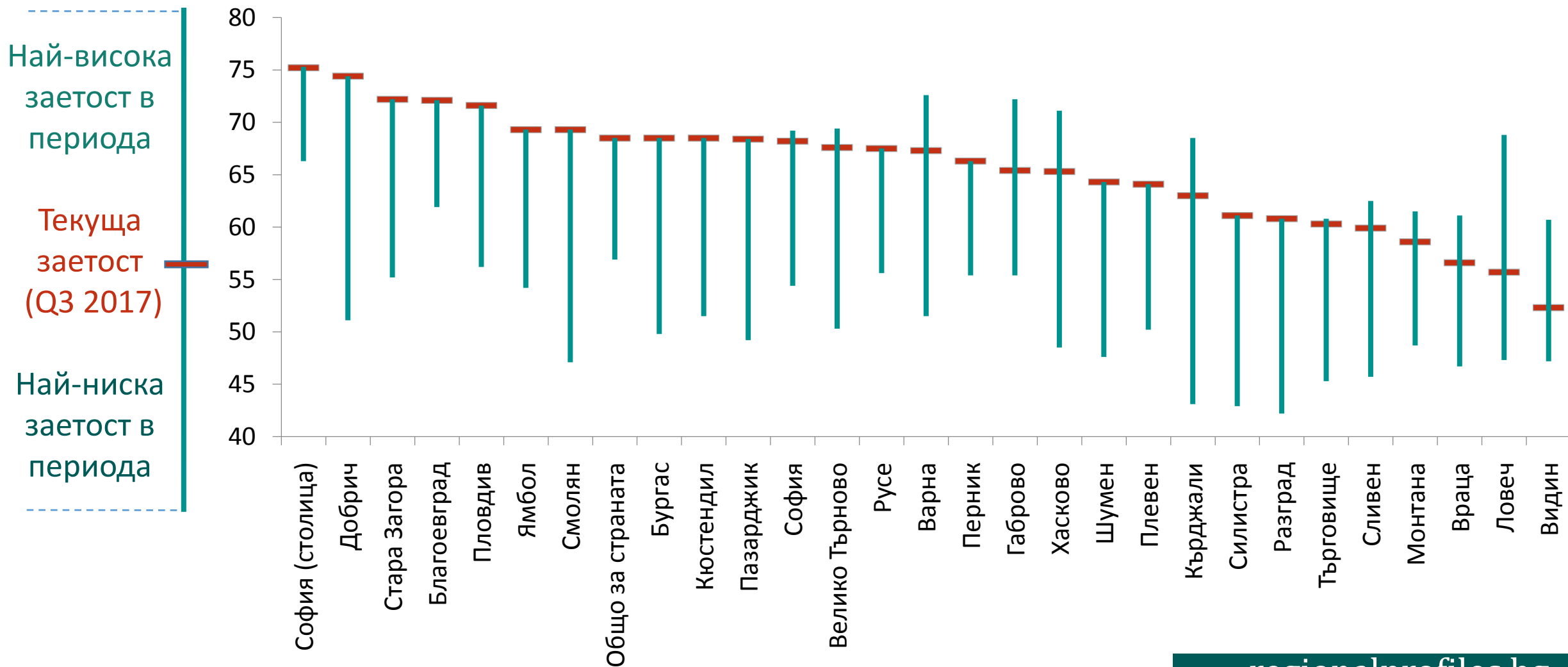
Годишна промяна на броя на заетите, хил. души

Източник: НСИ, изчисления на ИПИ

Заетост на населението на 15-64 г. (2008-2017), %

Пазарът на труда стои добре на национално ниво, но:

- 70% от новите работни места през последните 12 месеца (III трим. 2016 - III трим. 2017), са в столицата, Софийска област, Пловдив и Стара Загора
- Само в Пловдив работните места за една година са нараснали повече от тези в цяла Северна България

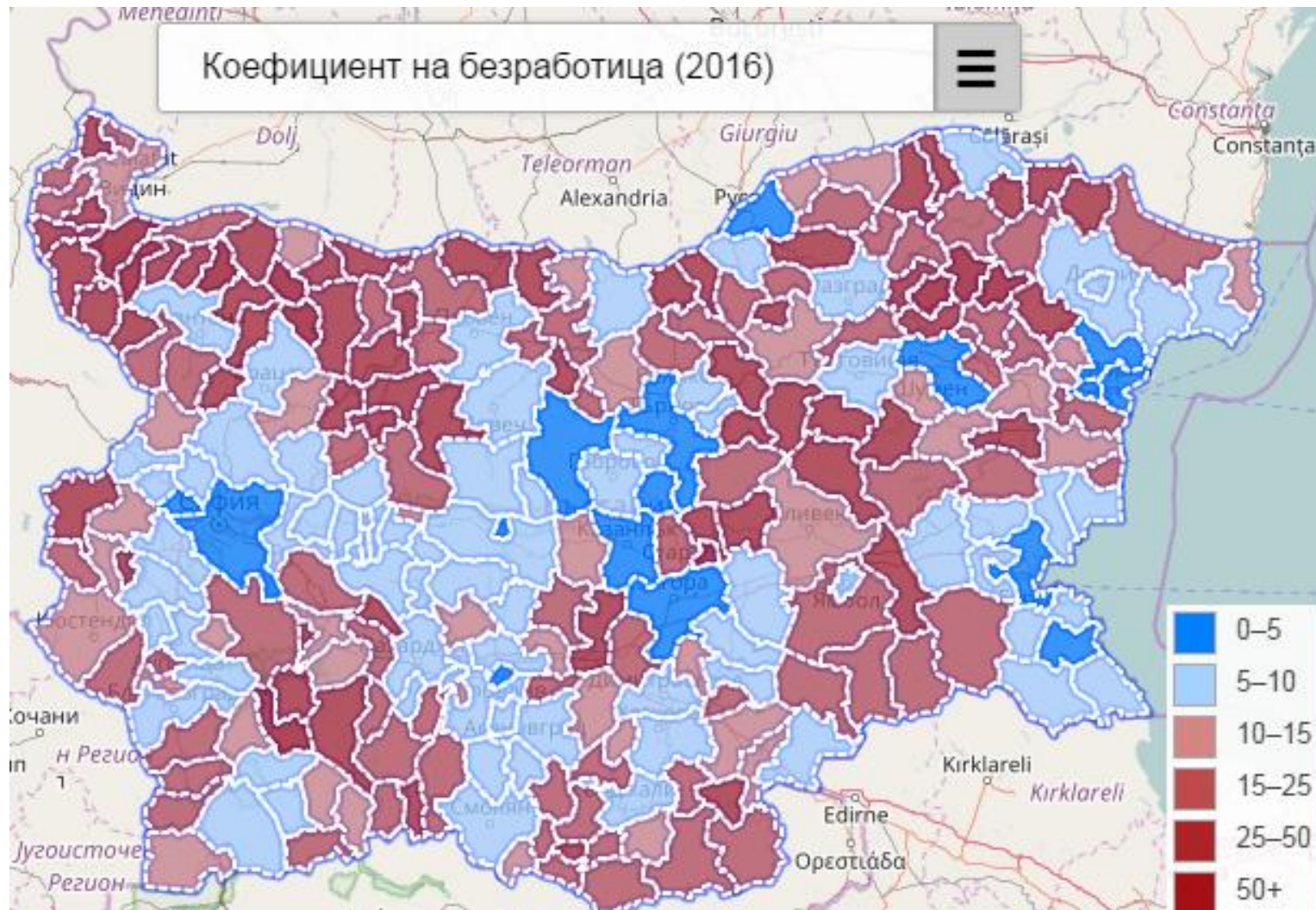

Пазар на труда

- По-нататъшното подобрене ще зависи от:
 - активизирането на икономически неактивни лица и тяхната (пре)квалификация
 - обръщането на тенденцията от нетна емиграция към имиграция и дори внос на работна ръка от чужбина
- Има общини, които изглеждат трайно изолирани от процесите в широката икономика

Безработицата по общини (2016), %

Източник: АЗ

Заплащане

- Заплатите растат навсякъде, макар темпът да е различен
- Концентрацията на голям брой заети на високи заплати в столицата означава, че тя вече е единствената област, в която заплатите са по-високи от “средните за страната”
- По всичко личи, че това ще продължи – към средата на ноември 2017 г. 51% от работните места за над 1000 лв. месечно възнаграждение са в столицата

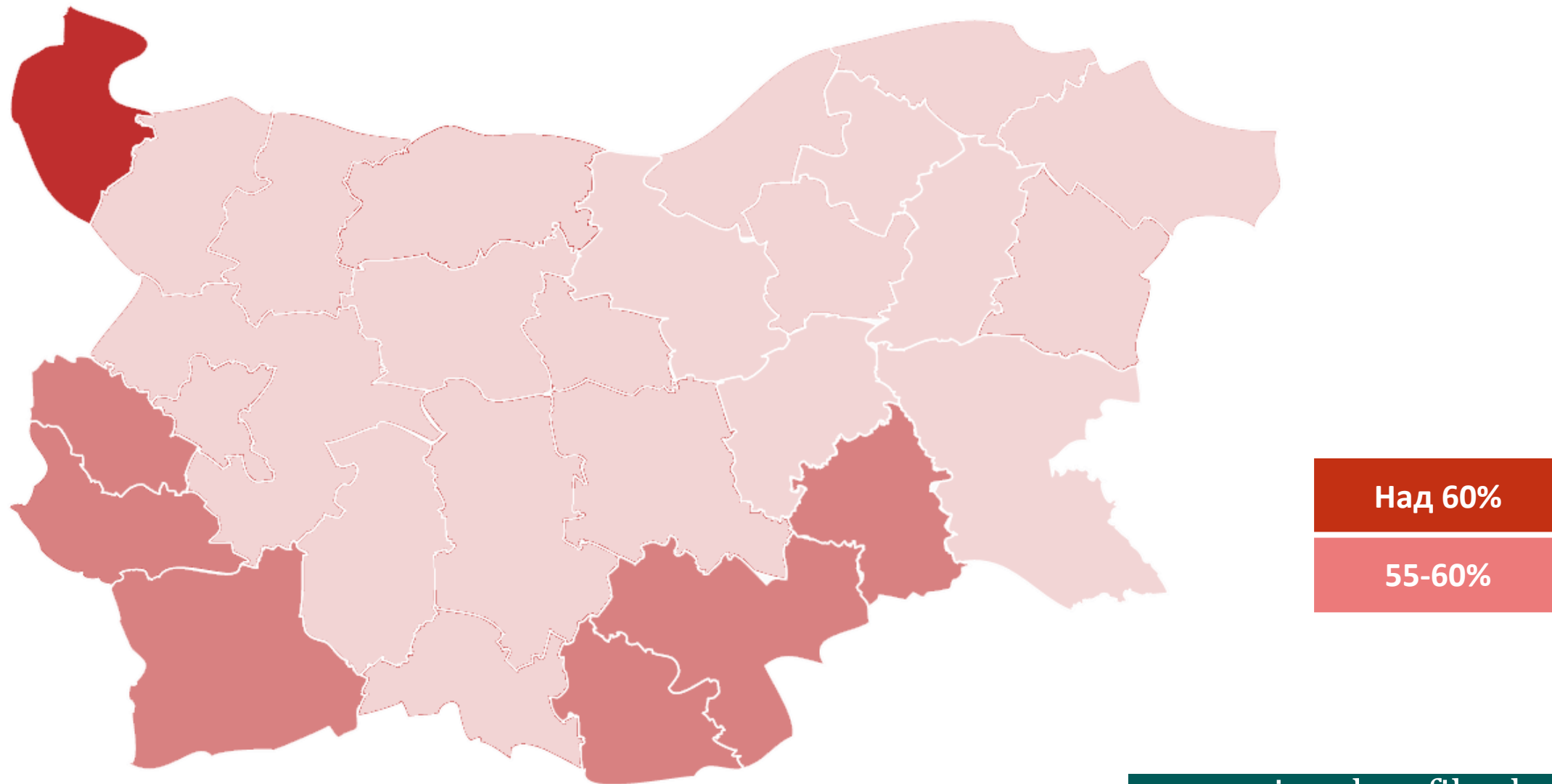

Заплащане

- Устойчиви умерени тенденции на “застигане” на средните стойности се виждат само в:
 - Пловдив (от 86% през III тримесечие 2011 до 90% през III тримесечие 2017)
 - Плевен (от 76% през III тримесечие 2012 г. до 80% през III тримесечие 2017 г.)
- В същото време сериозен и устойчив спад се наблюдава в някои от областите с традиционно най-ниско заплащане като:
 - Видин (от 75% през III тримесечие 2009 г. до 64% през III тримесечие 2017 г.)
 - Силистра и Кюстендил (от 79% през III тримесечие 2008 г. до 70% през III тримесечие 2017 г.)

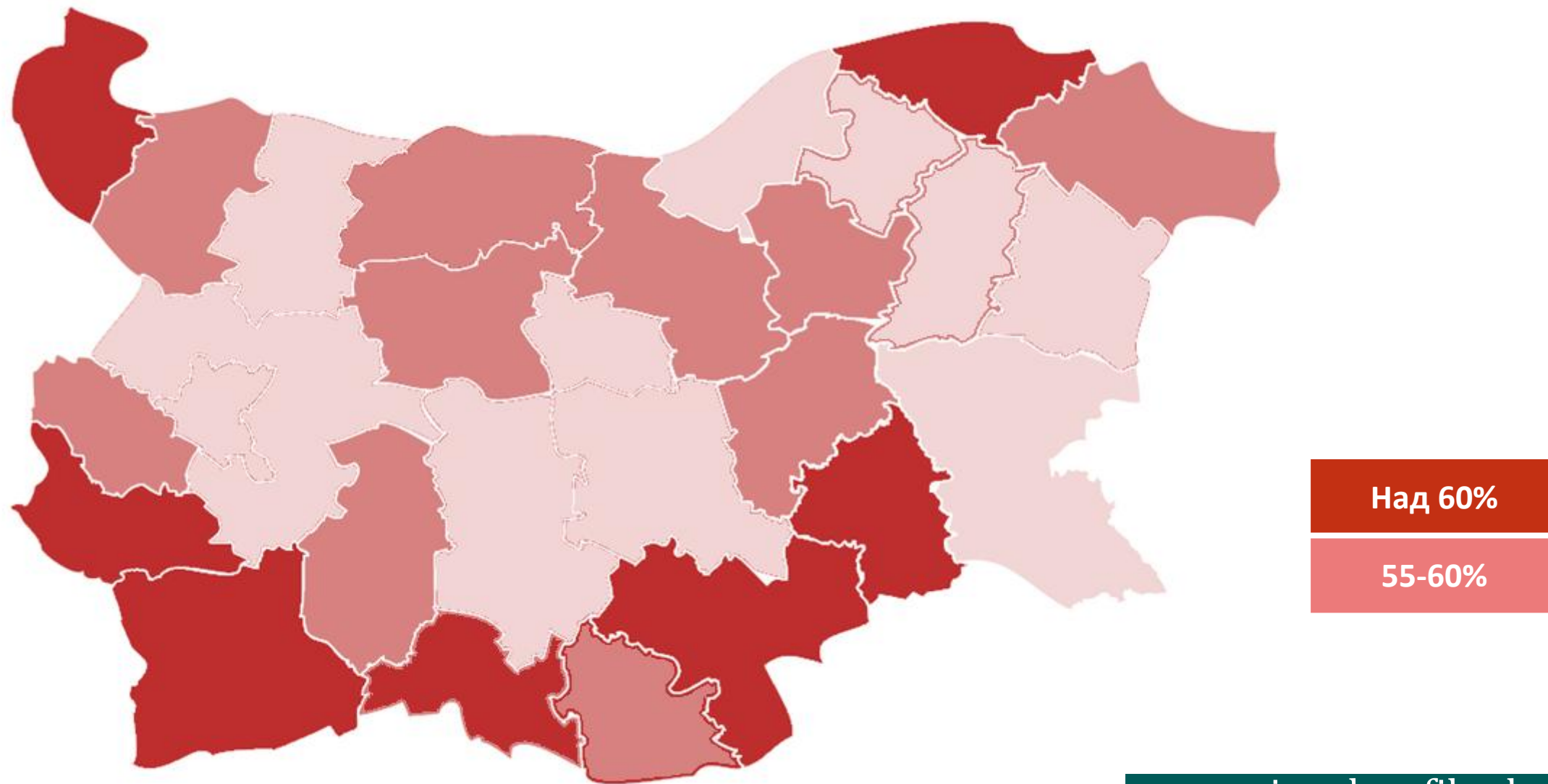
Области: съотношение МРЗ/СРЗ през 2014 г.

Източник: НСИ, изчисления на ИПИ

Области: съотношение МРЗ/СРЗ през 2017 г.

Източник: НСИ, изчисления на ИПИ

РЕГИОНАЛНИ ПРОФИЛИ

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ

2017

Образование

Данните
Проблемите
Последствията
Решенията

regionalprofiles.bg

Зорница Славова | икономист

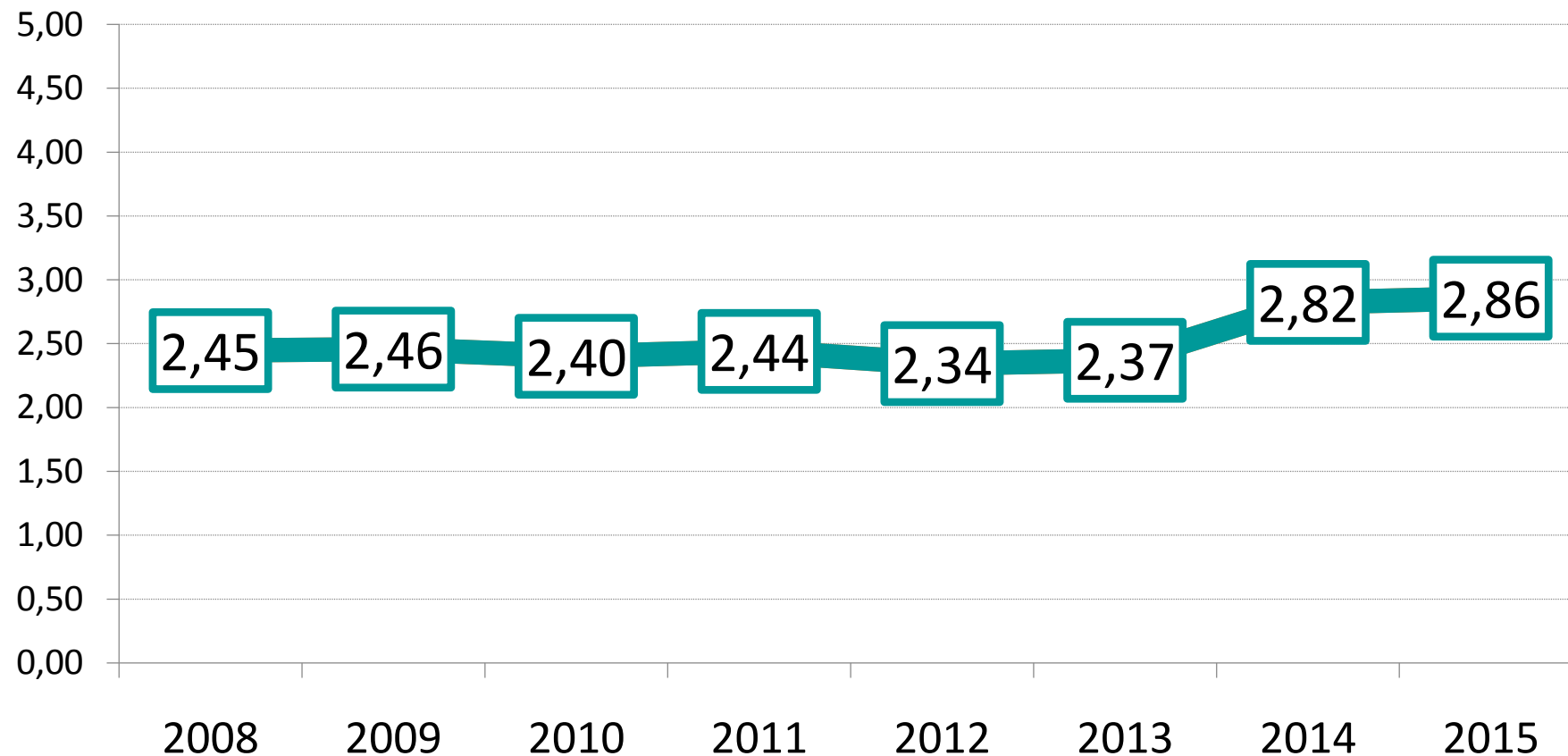
Данните

- Учащи
 - Отпаднали и второгодници
 - Успех
 - Преподаватели
-
- Първенците: Смолян, София (столица), Велико Търново
 - На дъното: Сливен, Добрич, Пазарджик

Проблемите

Относителен дял на отпаднали от основното и средното образование, %

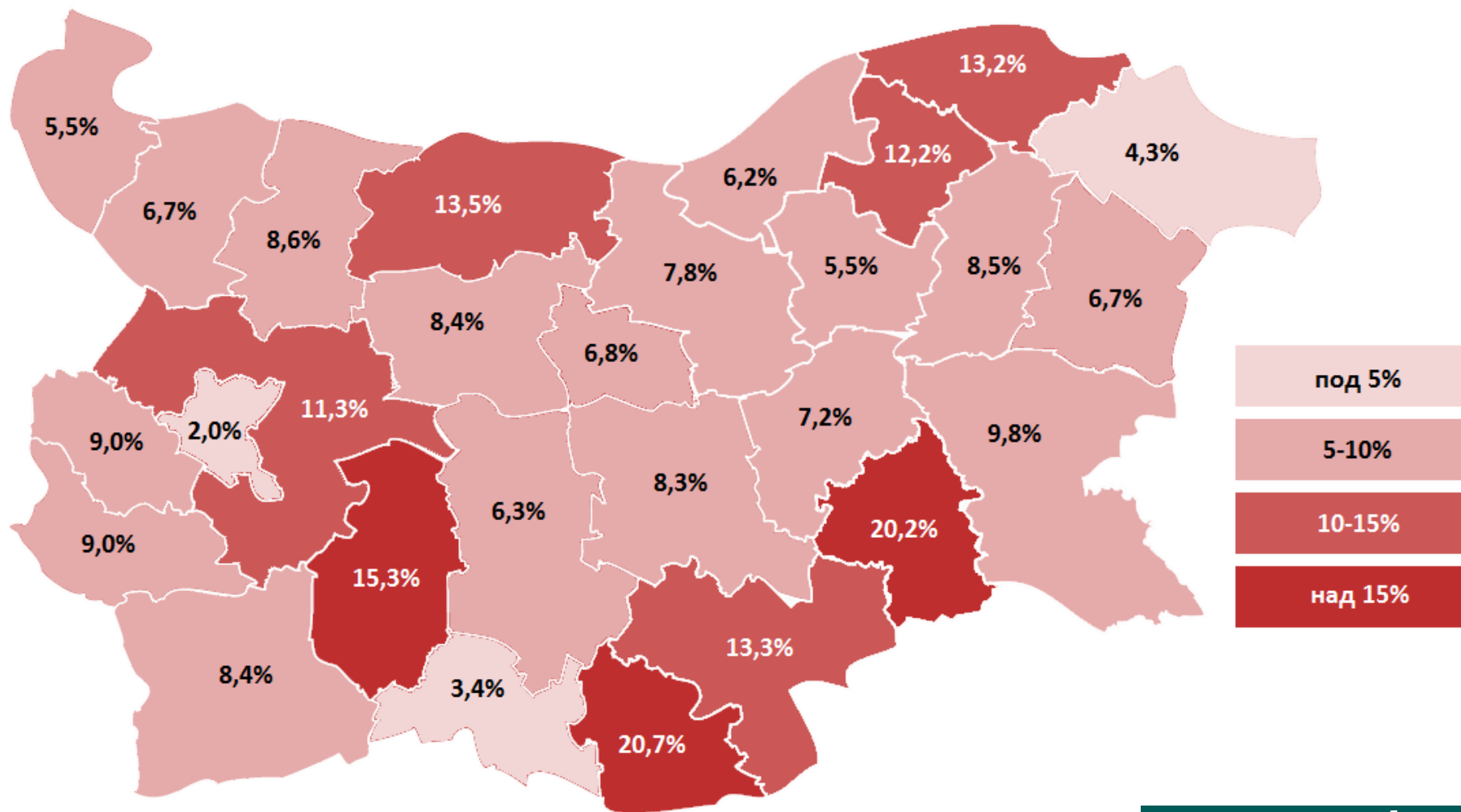

Източник: НСИ

Проблемите

Дял на слабите оценки на матурата по български език и литература през 2017 г., %

Източник: МОН

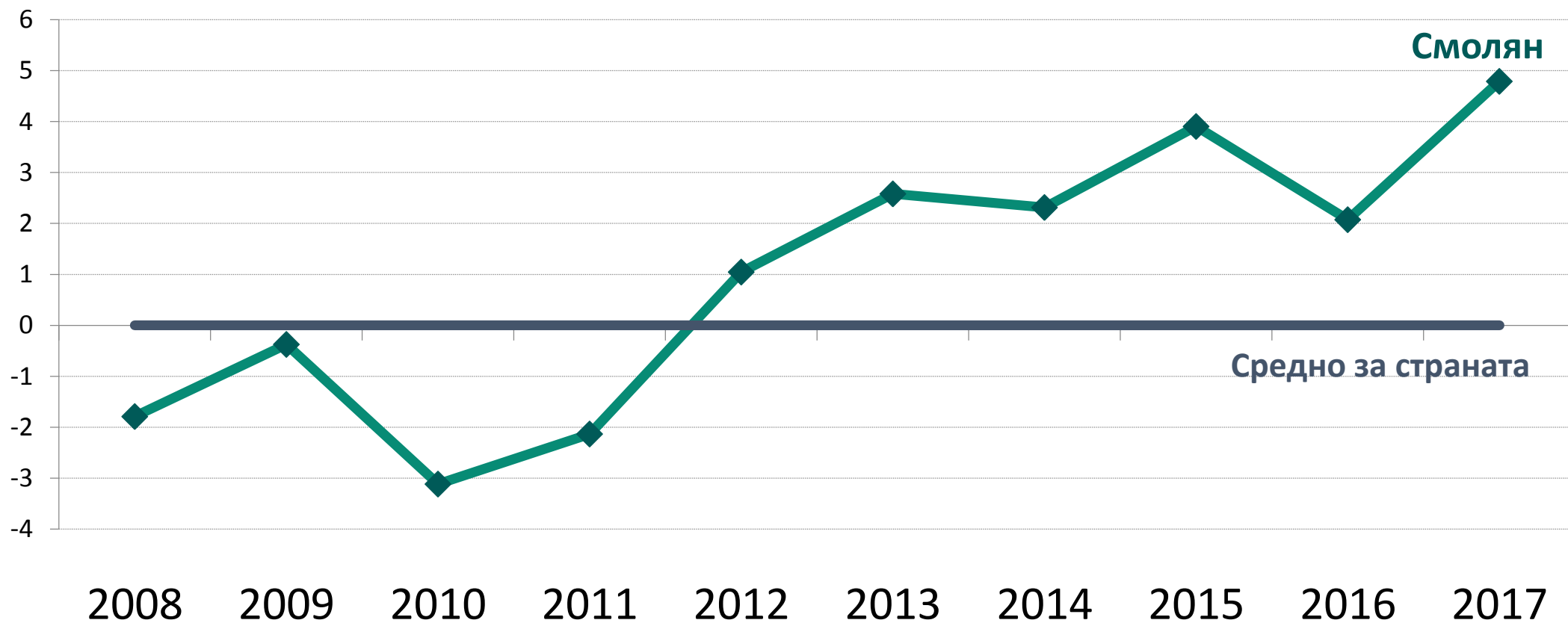
Причините

- Погрешни стимули за училищата и учителите
- Уязвими ученици и родители
- Централизирани и строго определени учебно съдържание и метод на обучение

Добрият пример

Представяне на област Смолян спрямо средния успех от матурите по български език и литература в страната, %

Източник: МОН

Последствията

- Образование
- Пазар на труда
- Инвестиции

Решенията

- Оценка на качеството
- Повече средищни училища
- Стимули за добрите учители
- Кариерно ориентиране
- Освобождаване на учебните програми

РЕГИОНАЛНИ ПРОФИЛИ

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ

Местни данъци &
фискална децентрализация

regionalprofiles.bg

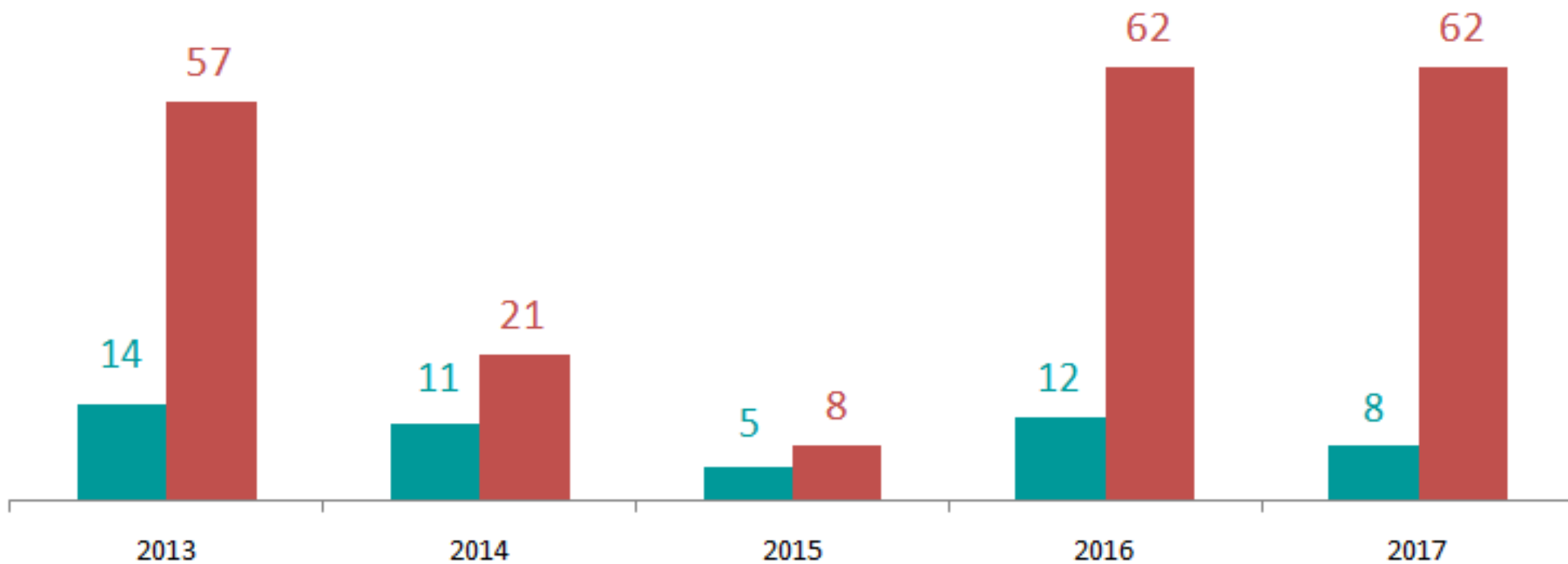
Петър Ганев | старши икономист

Какво се случва с местните данъци?

Случаи на намаляване на местни данъци

Случаи на увеличаване на местни данъци

Източник: ИПИ (на база заявления по ЗДОИ)

Какво се случва с местните данъци?

БРОЙ НАМАЛЯВАНИЯ (2013-2017)

ДАНЪК

Недвижими имоти

Нежилищни имоти на юридически лица

Възмездно придобиване

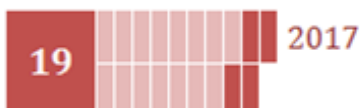
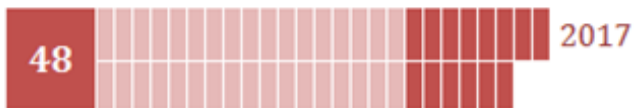
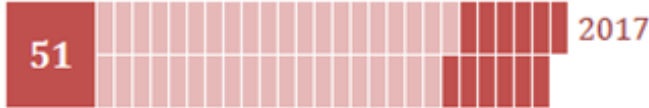
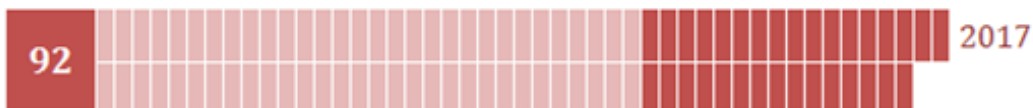
Превозни средства

мощност 74 kW - 110 kW

Търговия на дребно

най-добро местонахождение/до 100 кв. м)

БРОЙ УВЕЛИЧАВАНИЯ (2013-2017)

Финансова децентрализация и собствени приходи Vs. Планове за оздравяване на общини

- Процедурата за финансово оздравяване може да гаси пожари (ако работи добре), но не може да помогне за развитието на регионите;
- Плановото оздравяване на общини не трябва да убива дискусията за фискална децентрализация;
- Увеличението на собствените приходи минава през прехвърляне на вече съществуващи преки данъци, а не чрез тяхното повишаване или измисляне на нови;
- Реформата е наложителна и лесна, защото 1) централизираната регионална политика се проваля; 2) бюджетът е на огромен излишък и механизмите са ясни

Финансово оздравяване на общини

Предоставен безлихвен заем на 7 общини от началото на 2017 г.

Код по ЕБК	Община	Дата на отпускане на заема	Краен срок на погасяване	Размер на предоставения безлихвен заем	Размер на просрочените задължения и др. плащания	Общ ефект от изпълнение на мерките от общината
5212	Сунгурларе	22.08.2017 г.	1.12.2019	1 500 000	2 143 979	2 759 386
6105	Тетевен	22.03.2017 г.	1.12.2019	1 096 545	1 445 784	2 564 952
6302	Белово	07.02.2017 г.	1.12.2019	2 000 000	3 006 401	3 204 321
6304	Велинград	10.04.2017 г.	1.12.2019	3 000 000	6 663 455	6 916 252
6310	Септември	05.04.2017 г.	1.12.2019	3 352 625	5 476 614	5 792 113
6404	Перник	25.01.2017 г.	1.12.2019	4 000 000	26 002 481	26 568 188
7003	Сливен	30.05.2017 г.	1.12.2019	5 000 000	19 779 778	25 268 841
Общо:				19 949 170	64 518 492	73 074 053

Източник: Финансови показатели на общините, Министерство на финансите
(към трето тримесечие на 2017 г.)

Какво предлагаме за общините?

Фокусът е върху прехвърляне на данъчни приходи към местните власти

- Финансовата децентрализация е приложима по отношение облагането на доходите;
- Преотстъпване на 1/5 от приходите от подоходното облагане към общините;
- Приходите се събират от НАП (както досега), като 1/5 от тях се пренасочват автоматично към общините;
- Пренасочването се прави по ЕГН на данъкоплатеца – парите отиват там, където е регистрирано лицето;
- Реформата спомага и за рационализиране на трансферите към местната власт.

Ефекти за общинските бюджети и регионите

- Преотстъпеният ресурс към общините за 2018 г. би се равнявал на 634 млн. лв.;
- На практика собствените данъчни приходи на общините почти ще се удвоят;
- Рязко подобрене на състоянието на общинските бюджети и възможности за покриване на задължения и инвестиции;
- Общините с по-висока икономическа активност ще получат повече – така и трябва да бъде;
- Стимули за местните власти да работят за повече инвестиции, по-висока заетост и трудови доходи;
- По-ниска политическа зависимост на местните власти от централната власт.

Какъв ресурс е това за общините?

Посочени са избрани общини (сметките са налични за всички)

Приходи на общини при преотстъпване на 1/5 от подоходното облагане (2018 г.)				
Столична	274 629 785		Варна	34 028 849
Пловдив	34 946 429		Русе	13 490 871
Бургас	20 198 399		Плевен	8 813 580
Стара Загора	12 003 021		Велико Търново	7 188 899
Благоевград	6 158 683		Козлодуй	4 441 243
Кърджали	4 069 298		Габрово	4 347 369
Ботевград	3 026 062		Ловеч	3 113 719
Смолян	2 766 544		Видин	2 351 312
Пирдоп	1 288 154		Свищов	1 796 327
Сопот	1 206 876		Мездра	607 942

Източник: Изчисления на ИПИ на база данни от МФ и НСОРБ

И.П.И
Институт за пазарна икономика

РЕГИОНАЛНИ ПРОФИЛИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ

2017

Благодарим Ви за вниманието!

regionalprofiles.bg